

ACC. N:R M. 8800:1-32

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Hanna Bonie*
Härad: Adress: *Ystad*
Söken: *Ystad* Berättat av:
Uppteckningsår: *arkiverat 1942* Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Beskrivning av (skoloräsendet) m. m. i Ystad
m. 1880-talet.*

Allmän stadsbeskrivning.

En beskrivning från min skoltid i Ystad under 1880 talet.

Ystad (Ystedt) hade väl fordom varit omflutit av vatten, en numera uttorkad bäck rann då genom staden. Kommande från klosterdammen tog den sig väg över gamla Tvättorget och Bästerbrorsgränd och gick sedan, vikande något åt öster, ut i havet. Kanske har staden varit befäst någon gång men inget minnesmärke vittnar härom, en vallgrav löper från norr till söder med en liten rännil med vatten i botten. Stora träd kanta numera båda sidorna och skänka svalka åt vandraren under sommarens hetaste dagar. Östersjön ligger på, och strande höjer sig föga över det mäktiga, grönskimrande havet, som än sakta rör sig mot stranden, än svallar i upprörda vågor. En gång gick vattnet ända upp i Strandpromenaden, men vi barn blev förbjudna att gå dit den gången. Sandrevlar skydda i viss mån inloppet till staden från sjösidan, man måste fara en lång omväg förbi lotspricken för att komma in i hamnen.

En något tung luft vilar gerna över staden. Vårdiset som skimrar lätt och lekande över slätten ligger ofta som en slöja över den och höstrusket är gråtungt. Men så ligger staden i en sänka med vidsträckta torvmossar mot öster där Köpingeån rinner ut. Småningom höjer sig landskapet där bakom i långsträckta kullar, liknande stelnade jättevågor av sand och lera, och marken hade vid mitt hem, som låg tre kvarts mil från Ystad anse-
senligt höjt sig.

ACC. NR M. 8800-2.

Många familjenamn i Ystad vittna om en tidigare livlig förbindelse med Tyskland, Raab, Brüdigan, Getsilke, Lihpe, Lemke, Hennig, Schlosser, von Normann m.fl. Ystad var i huvudsak under min skoltid alltjemt en köpmans och handtverksstad. Under denna tid som inföll på 1880 talet undergick staden många förändringar. Handtverksfamiljerna som utgjort en viss kärna i det borgerliga livet utträngdes mer och mer av fabriksidkarna. De gamle gesällerna försvann och ersattes med fabriksarbetare.

Jag och ett par av mina syskon, bodde hos en tunnbindaremästarenska av gamla stammen, men av de sexton gesäller som årligen arbetat i gården återstod nu endast två, som med yngre sonen i spetsen, drev rörelsen.

En av dem hette Svensson, han hade jemt sitt egentliga yrke den sysslan att vara polis om nätterna när så behövdes, men en gång hände sig att han tog sig ett rus, blev glad på kvällen, lät mönstra sig och försvann på havet. I det rum som han delade med sin kamrat uppe i andra våningen över verkstaden hängde flera taflor med skepp i storm och stiljke, så han måste haft någon slags klockare kärlek till sjön på förhand. Som duktig arbetare saknades han mycket på verkstaden och jag hörde berättas att han, i någon gränd eller smågata, lämnade fästekvinna och två små barn åt sitt öde.

Den gamla tiden låg över gården, där fanns långa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 6

sid 8

byggnader med stäver, ett gammalt päronträd sköt ut genom taket på en luta (ett skul med tegeltak) som man passerade igenom för att komma ut i trädgården. Denna utgjorde ungefär en femtio meters fyrkant på baksidan av gården med inhägnad av plank åt trädgårdsgatan. Denna trädgård älskade jag med sina lusthus och krokiga gångar. Två stora päronträd fulla med frukt på höstsidan, sedan terminen börjat, höjde sina stammar mitt i trädgården, under dem hade jag en egen liten trädgård med fina gräsmattor som klipptes med en vanlig sax. En liten vitmålad soffa stod en morgonstund, då jag tittade ut genom fönstret, plötsligt där, som en överraskning.

sid 8

Fallfrukten fingo vi barn vid nedplockningen dela ut till barn på andra sidan planket. Vi lade päronen under en springa mellan gatudörren och marken, man såg ej barnen, endast hörde deras röster: A, je mej, A, je mej, A, je den lilla handen, som ligger där och lilar.

Under skolans fritimmar var denna trädgård en kär lekplats, vi barn lekte främmande i bersåerna m.m. Tonert hette en man, som hade karusell ute vid exercisfältet, man svängde rundt ridande på trähästar under skrällande musik. Varje åktur kostade femöre. Vi lekte Tonert, utan afgift, kring rundelen midt i trädgården högt sjungande. Men framför allt blev det klubbis som hade försteget i lekarna, det fanns orimligt många gömställen i

sid 9

ACC. N:R M. 8800:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gården med sin bakgård och en mångfald vindar och vrår, ej minst voro de stora bykekaren och smörtunnorna gode gömställen.

sid 9

Till verkstaden kom flera gånger i veckan en gammal gumma som kallades Spånan. Hennes yrke bestod i att bära spånor i stora säckar, som hon bar på ryggen till familjer i staden. Man hade ej uppfunnit braständare den gången. Hennes rygg var böjd helt naturligt, rösten pipig och ögonen sura, men hon hade en flytande tunga och beskrev gerna sina kunder vid kaffetåren i köket. "Ja, nu har jag vared hos fru Lignell, en liten snäll mänska med lite tannvark." En gång hon varit på dräselkammaren kunde hon inte nog förgrysa sig över "de många granna och feta kararna som fanns i denne stan." En dag stötte hon ihop med Lade-Kal i porten då de båda skulle in i verkstaden och gumman skrek "o, gemene, här sker livlös gerning", vad hon menade är ej godt att säga, men efter den dagen gingo de ur vägen för varandra. Lade-Kal lagade arbetsbyxor och sydde lite smått och tiggde väl ibland gamla kläder och en bit från köket. Han var snusig och grå över det hela och ögonen satt som små streck och kisade, som om han alltid gick i snöyra. Ena handen hade han jemt i byxfickan, den andra armen var bunden av en packe smutsiga kläder, som han stadigt höll intill kroppen. Den arme, en sådan tillvaro. Var kröp han hän om natten. Men - när han kom i verkstaden hade han alltid en liten nätt pasiar med de arbetande där och

sid 10

det blev ofta en upplivande konversation med många märkliga inpass. Hans värste fiende var Grisen, en gubbe som rände gata upp och gata ned under det han gav från sig ett ständigt grymtande läte. Han hade en rund figur, uppsvällt rött ansikte, rött hår och sköt fötterna fram på träbottnatoffler. Med båda händerna i byxfickorna var han den mest genomförda typ för lösdriveri. På den tiden fanns personligheter på sitt sätt även bland löst folk. Det var en syn att se honom en lördagskväll komma rusande uppåt gatan med båda armarna slängande ifrån sig, ropandes för att väcka medmänniskors medlidande, "Herre jesses, ja har glimt å köva brännevin och i maaren ä de sundag." Mannen var gift och hade flera barn, det minsta barnet låg i brist på vagga eller säng helt enkelt inhyst i en utdragen byrålåda.

Nog minns jag den första dagen då jag blev lämnad ensam bland främmande människor, elva år gammal, det rum jag stod i hörde till ett tvåvåningshus, som låg inne i gården och sammanhängde med verkstaden. Rummet låg en trappa upp i andra våningen och genom ett av fönstren såg man tornuret från St. Marie kyrktorn. Skolrummet låg utanför mot trädgården. Till att börja med voro vi endast två elever, men antalet växte redan första året ut till åtta. Min lärarinna hade varit guvernant, men var nu trött på att fara ikring i familjer och hade därför startat en egen skola i sitt hem, som bestod av sju familjemedlemmar, hennes mor, fyra systrar och brodern Frans. Af tolv barn levde endast sex och

ödet hade velat att ingen av dem gift sig. Ingenting utifrån hade på så sätt kommit in i familjen och ändrat gammal prägel eller rubbat föreställningssätten. Äldsta dottern Carolinas fästman, broder till fru Appelgren, dog i kolera och de övrigas historia känner jag ej till. Den gamla frun satt mest i sin länstol bakom dörren till dagligrummet och den inträdande märkte henne ej. Hon var klädd i svart spetsmössa och grå hemvävd klänning alltid med samma snitt. Hon tryckte månet äpple i vår hand då vi passerade dörren och hennes vänliga leende därvid är ej glömt. Särskilt hade hon av någon anledning fäst sig vid mig och jag fick gå arm i arm med henne, den enda gång på året då hon företog en promenad på gatan. Hon gick aldrig ut, utom denna gång framåt höstsidan och så en gång om våren för att besöka gravarna. Dagen bestämdes och vi stego ut på gatan i kvällsskymningen, åtföljda på afstånd av min syster Maria och dottern Helena. Vi gingo ett slag på alla fyra storgatorna med sakta steg och då vi kommo hem hade de övriga systrarna dukat fästligt kaffebord med nybakad tårta och Frejas hår midt på bordet. (Frejas hår är en gräsliknande växt, som alltid står grön). Paret Appelgren, närmaste granne och goda vänner kommo därefter in helt högtidligt och stilla, som till en fäst. Det otroliga hade inträffat, den gamla hade åter en gång sett sina fäders stad och de i hennes ungdomstid av henne med så lätta steg beträdda gatorna.

ACC. N:R M. 8800:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En sådan kväll föll talet lätt på gamla tider, då hennes man levde och Baron Stjernblad var en av deras största kunder. Vänlighet, ömsesidig aktning och respekt, samt tacksamhet från familjen Sjögrens sida präglade de högtidsstunder då Baron i egen hög person någon liten stund kvardröje inom dörrarna vid en större beställning av smördrittlar eller penningeuppgörelse. Fruen i huset och hennes pigor stego upp klockan tre varje morgon och satte sig till spinnrockarna, vid femtiden kommo gesällerna in till frukostrasten hela långa raden och sedan vaknade de många barnen och skulle ha sin tillsyn och påklädning. En dag kom en av de forna gesällerna på besök, jag mins han hette Gottlib och var efter vad jag förstod, av den gamla fruen, en högt värderad tjenare, men det hände något, som man ej skulle göra i våra dagar efter en påhälsning av en söndagsklädd man. -- Den gamla fruen sade sedan han gått till en av döttrarna efter att hon med en duk torkat av stolen där han suttit "tag pusten och spruta lite parfym i rummen, sådana personer lukta alltid illa. Det var något från tider som gått, med dess sämre hygien. Under mitt sista skolår fanns den snälla fruen ej mer. En trött vemodig ande hade slocknat och vi barn saknade henne mycket. Stolen bakom dörren var och förblev tom.

Målarmästare Appelgren bodde endast några hus längre bort åt tvättorget till, vänskapen mellan familjerna var orubblig. Fru Appelgren hade varit skolkamrat med min mor hos mamsell

sid 13

Stjernblad.

sid 14

ACC. N:R M. 8800:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vedström. En gång minns jag hon kom in till vännerna och rådfrågade om hennes turnyr som fått nya fjädrar var för stor och om hon kunde med den våga sig ut på gatan med trygghetskänsla. Jag såg sedan hur den svävade och lyfte sig under hennes steg på gatan. Den Appelgrenska familjen med sonen Erik kommo ofta in om kvällarna och deltog i högläsningen som försiggick kring lampan i dagligrummet. Det hände att min bror Carl och Frans ej hörde på familjen Buschholtz resor eller landtmannaliv av Frits Reuter, utan i stället tog ett parti skrapnos vid ett annat bord. Patience lades oafbrutet då och då om kvällarna och utgjorde min fasa, när man tvingades att intressera sig och sitta och se på. Skymning hölls i solnedgången och man skulle sitta stilla en hel halvtimme och låta mörkret falla på innan lampan tändes. Det blev en lång halvtimme såvida ej Ulla och min syster Maria började sjunga visor eller leka med Ruff och hota honom med orden, ingen julklapp, eller Vessmans katt, då han alltid morrade.

Tredje torsdagen i Tor skulle kvällsmaten ovillkorligen ätas vid dagsljus och inget ljus tändes den kvällen man gick till sängs i halvsnymningen.

En fästlig dag till, Carladagen hölls, som jag ej upplevat i något annat hem. Husfadern hade hetat Carl, men man drog sig alltid/derjemte till minnes landets Carlar, med början från Carl XV och sedan vidare bakåt genom tiderna. En svensk

sid 14

sid 15

flagga prydde bordet jemte Frejas hår, och samma fästliga kaffe-
bord kom till synes den kvällen, som jag nämnt om förut. Morgon
och aftonandakt hölls regelbundet, men vi barn och tjenarinnan
deltog endast i aftonandakten. Tjenarinnan kom då in klädd i
sitt bäddförkläde, ett sådant jemte tröja togs på varje kväll
då bäddarna sågos om. Samma aftonböner lästes varje vecka och
man kunde dem till sist utantill.

sid 15

Af tjenarinnorna minns jag endast tre, utom den all-
ra tidigaste, som brukade nattetid krypa ut genom sitt fönster,
sedan porten stängts och därefter klättra upp på någon av lust-
husets träspjelor vid trädgårdsplanket och så med ett vågat hopp
därifrån ned på gatan, för att ha nöjet att dansa på Missunna,
en nöjeslokal några kilometer utanför staden. Jag var med om
att från ett fönster skåda denna manöver en månskenskväll.

En av de flickor jag fäste mig vid var Anna, som var
hemma från Revhusen, ett fiskesamhälle strax utanför Ystad. Jag
följde en gång med henne hem. Vi gingo förbi gamla tobakshejdan,
i vilken det ännu odlades tobak till fabriken i närheten, förbi
kolerakyrkogården, där den mest synliga grafvården var en jern-
triangel, som upprests över den sjökaptens, som först insjuknat
i kolera. Vi barn skydde denna illa beryktade och hemska plats.
Då vi nådde fram till Revhusen var det redan kväll, jag mins en
hel rad med torkade flundror upphängda i köket, och en väldig
inmurad gryta med immande vatten så att man endast skymtade, och sid 16

knappast kunde veta, hur många barn och vuxna som befolkade rummet. Under vägen dit hade Anna berättat, att en henne anhörig person som insjuknat i rödsot botats på lejet med krossad rödsten i sirap. Rödstenen skulle vara bra därför att stenen hade samma färg som sjukdomens namn. Huruvida den sjuke blev botad förmåler ej historien. Anna råkade ut för ett och annat, jag vet ej vad, men hon föll en dag plötsligt i funderingar, lade sig till sängs, envist tigande, nekade hon sig all föda. Hon skickades hem och blev så småningom frisk igen. Hennes syster kom i hennes ställe en glad och frejdig flicka, men hon kunde ej lida se den ingeniör, som styrde med kloakledningsarbetena i gatan, hon kallade honom alltid, för den "rälige garnacken", han hette Garmack och hade rödaktigt spetsigt bockskägg.

Nu skulle staden få ordentliga avledningskanaler och jag tror det lades även ned vattenledningsrör för dem som följde med sin tid och hade råd att anlägga vattenledning. Man sprang över dikena och klampade på jordvallarna en lång tid, och till sist var gatan färdig med grus och stenläggning. Några vildda sällar, stadens värsta slagskämpar hade åtagit sig med tillhjälp av jungfrur stöta ned stenarna i stenläggningen på vår gata. Man stultade ej längre på kullerstenar, utan gick även i gränden på slät tuktad sten. Rännstenarna på vilka vi vintertid slagit kana funnos ej mera.

Den tredje och sista av tjänarinnorna som vi upplevde sid 17

hade en sjöman till fästman, min syster Maria brukade skriva kärleksbrev till henne, då hon påstod att hon ej själv kunde forma sina ord fint nog. En dag hade hon funnit en vers som hon nödvändigt ville ha med i brevet, den slutade såhär: Måtte livet dig smycka med kärlek och amour. Ordet Amour fann hon likväl oförklarligt och frågade min syster om det var en god maträtt, för det kunde hon just önska honom. Trots svaga protester kom versen med. Min syster och några av hennes kamrater begagnade sig av detta hennes förtroende och lockade henne med ett fingerrat brev, för att, som hon trodde, möta fästmannen i Brüdigams timmergård, de åsågo från Mattssonska trädgården hennes färd dit ned och hennes fåfänga väntan. Det hela upplöstes i skratt då barnen röjde hemligheten.

sid 17

En dag skulle stadens fäder med stadsläkaren doktor Frost i tåten gå omkring i staden och smaka på vattnet i brunarna. Vi barn hade krupit upp i verkstadens översta våning i det nu övergivna duvslaget för att åse hur denna viktiga för rättning försiggick i alla gårdarna på vår sida av gatan. Grannen, mor Sofia pratade mycket, men slaktare Rosengren där bortom tog det lugt. I vår gård var vattnet mycket dåligt och användes sällan till annat än att blöta tunnband och stäver till verkstaden i, och nu befanns det att den förre egaren, som haft garveri, slängt ned en del hästben och annat skräp i brunnen. Det var en otrevlig upptäckt och man tog genast itu med rens-

sid 18

ning och uppgrävning av brunnen. I detta hem, som i så många andra, hemtades allt kok och dricksvatten i Klosterkällan. Jag var med flera gånger, men det kunde hända, att när apotekaredrängarna kommit först till källan, man då fick stå där och vänta länge, och hela platsen mellan Klosterkyrkan och dammen var fylld av vattenhämterskor, det var som på en marknad. En gång hade två flickor förpratats sig längre än vanligt och satt vattenspannerna ifrån sig i porten till den enas husbonde, som hette Göransson, han satt under tiden i fönstret och såg sig förargad på denna tidspillan, och i förtretet gick han omärkligt ut, och satte vattenkrukorna in i sitt kök. Det blev uppgörelse, och förskräckelsen var stor då vattenspannerna saknades. Dessa vattenhentare voro av förtent koppar och försedda med tut och lock.

I klosterdammen klappades stadens tvättkläder. Vid en lång brygga med tak över höllo gummorna till året rundt och ofta fladdrade de skjöljda plaggen på gröningen utanför St. Petrikyrkan. Nu har denna klosterdamm blivit en prydnad, dit man går för att betrakta svanor och annat fyle, som kan gå iland på en konstgjord ö midt i dammen. Pratet och stimmet av människor är förbi.

Staden upplystes efter mörkrets inbrott av gaslyktor och midt för vårt hus, som genom en kort gränd förbands med stora Östergatan, stod en sådan lykta, en man sprang och tände den med en låga på en stång. Den lyste som ett blekt månsken in i

sid 18

sid 19

rummen åt gatan och mänskorna framträdde så lustigt ur halvdunklet där utanför. En vacker höstdag stod den nya kandelabern där, med sina många lyktor prunkande midt på torget, och om aftonen samlades allt vad som kunde springa och gå av människor, på torget och i gatorna där omkring. Musikkåren marscherade upp, kandelabern skulle invigas och dess första strålkranz lysa över den fria öppna platsen, och upplysningen steg i mer än en bemärkelse. Även dess härlighet är slut nu och den har ersatts av en brunn med rinnande vatten, som bär namnet Bäckhästen, ett verk av skulptören Antonson.

sid 19

Kring torget ha en del nya hus uppförts, men St. Marie kyrka med sin gröna kopparspira ligger ännu till hälften dold bakom rådhusets fyrkantiga massiva massa. Från dess kyrktorn ringes^{d)} alltid åttatiden ut morgon och afton, och sedan togo väktarna vid och tutade ut klockslagen. Midt för kyrkans långskepp ha en del gamla hus brunnit upp. Ett korsvirkeshus med utskjutande övervåning, i hvilket "Karamella" innehade stadens enda konditori med salubod och en yttre och en inre salong, möblerade med marmorbord, speglar och plyschklädda mahognymöbler. En stor tafla föreställande Maria Stuart och Elisabeth hängde över soffan i första rummet. Detta hus hängde samman med ett annat lågt envåningshus, där Augusta Appelgren hade sin hatt och manufakturaffär, där det kunde hända att man efter gjorda affärer bjöds in på kaffe i hennes vardagsrum. Även Evernas bageri

sid 20

näst intill i hörnet till Svinickegränd är borta nu. Ej långt därifrån vid mattorget bakom kyrkan stod ett gult, lågt envåningshus, lumphanlare Palms näste och tillhåll. Han sålde sina "stycken", bilder, blnad andra även sådana som man kunde trycka af på annat papper genom att fukta dem med vatten på avigsidan. De framställde allehanda foglar, blommor, sagomotiv, djurbilder m.m. i det oändliga och voro mycket lockande för barnfantasier, men hu så ruskigt att gå dit in, de små av smuts igensotade fönsterna släppte ej in någon dager, allt ljus föll in genom den öppna dörren och lämnade de mystiska vråarna mörka. Man stannade gerna vid dörrposten med sin fem eller tioöring i handen och sprang med sin fångst och sitt lilla bankande hjärta glad därifrån. Pojkarna köpte krut därinne, att göra smällar av.

Från stortorget utgingo de fyra huvudgatorna i norr, söder, öster och vester med var sin jemnlöpande lilla bakgatan med samma namn, de förenades på vissa punkter av små korta gränder med ibland lustiga namn såsom verldens ände m.fl. En sådan gränd gick från torget till klostergatan med husen Betlehem och Jerusalem snedt mitt för varandra. Sladdergatan gick i vester från norra promenaden och fortsatte i öster med trädgårdsgatan.

Plötsligt en dag tillsattes tolv nya polismän, alla talade om dem och sågo efter dem, där de framgingo långsamt i blå uniform med två rader gula knappar, vita handskar på händerna och metallkantade kaskar på huvudet, som lyste i solen. Den

sid 20

sid 22

vackre Vinkvist tog priset för manlig hållning och godt utseende. Förut hade polis Henning och Skäggepettersson i sina vanliga kavajer sörjt för ordningen med en eller annan nattvaktshjälp. Den nya tiden ryckte allt närmare. Ett par stora folkskolor tävlade redan till sitt yttre omfång med latinskolan, men gerillakrigen mellan de olika skolorna fortfor att florerera.

sid 22

Vi åsågo de första röda fanorna vid i hast uppresta talarstolar ute på fälten i stadens utkant, nog bland de första i vårt land. De samlade människor i stora skaror och deras oroliga lidelsefulla ansikten hade, som jag minns en gång verkligen röd färg. Att även kvinnor läto höra sin röst offentligt var förvånansvärt. Snart nog byggdes arbetareföreningen, ett stort tvåvåningshus bredvid flickskolan. Man tog det gemytligt, dansade om kvällarna, spelade teater, som afbrott mellan föredragen. Folkskollärare Svensson var en bland de ivrigaste idéförkämparna och slaktare Assarssons krullhåriga dotter en av de mest namnkunniga divorna i sådana pjäser som vermlänningarna m.fl. Socialist var ett nytt namn, som man knappast visste vad det betydde och nyktersföreningarna spelade till att börja med största rollen. Skräddare Molin var ledare i en av dem. Första gången jag som barn hörde ordet socialist var en gång då lappskräddare Henrik, som varit enkling och gift fem gånger, kom hem för att laga lite kläder med hjälp av sin gesäll, som också var "socialist". Men livet gick fredligt. Visserligen kivade Ystad och

sid 22

ACC. N:R M. 8800:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trelleborg om, vilken av hamnarna som var isfriast, och vem av dem, som till sist skulle få ångfärjerouten till Zassnitz.

Ett skandalblad som hette Granskaren, och som utgavs i Malmö väckte lite ängslan. Mäster Palm och Victor Lennstrand spridde oro i lägren, den ene med sina tal och den andre med sin uppenbara Gudsförnekelse. Sådant hade inte i mannaminne utförts kring gator och torg. Ett egenartat intresse för kvinnan, måhända en blygsam början till den nu härskande skönhetsvården, kom fram genom skönhetstäflingarna mellan tjänsteflickorna och andra ungmör från arbetareföreningen. Huru de premierades mins jag ej, men en gång tog Skägge-Petterssons Helena hem priset. Polis Pettersson bodde i vår gata och hans dotter Helena brukade gå omkring i hemmen med morgonfransbröden. Hon hjälpte också gamla Stava som bodde i huset intill med tältet, som Stava varje morgon bar till stortorget, där hon sålde sitt lilla varulager av manufaktura. Stava var liten, torr och tunn och hennes tjocka träbottnatoffler ekade på ett särskilt sätt i gatan då hon kom eller gick. Helena lärde sy kläder och upplevde en i folkets ögon romantisk kärlekshistoria och dog i skönhet, som det hette den tiden. Hon stod på lit de parade klädd i bruddräkt, med myrtenkrona, krans och slöja och vita handskar på händerna. Stadens befolkning såg henne och var i någon slags extas. Men hennes fästman såg tölpig ut och var närmast att betrakta som en drummel.

Nu aftrubbas känslorna dagligen med att skåda sådana händelser

sid 23

sid 23

på biografen eller att höra dem i radion, och i våra dagar skulle det knappt kunna tänkas, att en dylik händelse skulle uppväcka en liknande sensation.

En annan utveckling som tog sin början under min skoltid var att välsituerade familjer började bygga små sommarbostäder i Sandskogen. I forna tider hade ett större eller mindre landtbruk utanför staden hört till de förmögnare borgarfamiljerna, men då detta avtagit, ville man dock slicka solsken, på ett eller annat sätt sommartid. Andra familjer med mindre råd inköpte ett stycke skogsmark och slog upp bänkar kring ett bord, som på samma gång var förrådsrum. Sjögrenska familjen hade ett sådant bord och vi gingo ofta dit ut för att leka. Det fanns också en allmänning med uppslagna bord och bänkar, men dem voro vi förbjudna att leka vid. Nu har Sandskogen blivit en modern badort och ej att känna igen, man reser nu ut till Saltsjöbaden med en buss eller bil.

Östersjön är ett härligt vatten, när solen skiner, lyser det klargrönt som smaragd och då stormen går resa sig höga vågor mot sandrevlarna. På sandstranden ha vi hoppat efter vågorna, fångat tobisar och grävt kanaler. Vi ha sprungit uppe på hamnpirens översta smala krön och fått vattenstänket över oss i blåsvädet och mången gång ha vi stått och följt ångbåtarnas majestätiska infärd i hamnen eller räknat seglen på en eller annan skonert.

Till hemmet vid lilla Östergatan återgå tankarna gerna, jag minns dem alla. Tant Carolina äldst av syskonen hade ett fint ansikte, men munnen var nästan tandlös och insjunken, hon hade en smärt figur och slet i hvardagslag en noppig svartvit halvsiden klänning, som hade sett bättre dagar. De vänliga vackra ögonen lyste upp hennes stillsamma tillbakadragna väsen. Vid kaffedags satt hon alltid i soffhörnet i dagligrummet vid kaminen och höll kaffekoppen på rak arm ut över soffans gavel, medan kaffet njöts ur tefatet. Helena talade ofta vad de andra sagt och var obetydlig. Hennes stora ögon och framskjutna tänder gav hennes ansikte ett frågande uttryck. Patience lade hon flitigast av alla. Om patienten gick ihop skulle en hennes önskan gå i uppfyllelse och hur många önsknningar måtte hon ej ha haft.

sid 25

Katharina höll ordning på oss och på det hela, hon blev lätt het om kinderna och ville att allt skulle vara precis. Till söndagsdräkten bar hon ett svart sidenförkläde med en broderad blomsterbukett i ena hörnet. O, ve, jag minns, att soppa spilldes en gång på detta förkläde vid en middag, och det var nästan helgerån. Ulla hade ljusbruna ögon och stor blond hårkrona högt på huvudet, och var i mina ögon många gånger riktigt vacker, isynnerhet i den klädsamma högröda kapotthatten av sammet med svarta plymer i. Vi handarbetade för henne och hon selsatte sig ofta med oss barn, berättande eller sjungande något lustigt. Frans, brodern, var blek, lång och mager, talade föga

sid 26

gick med långa steg och mätte golvet innan lampan tändes. Charlotte den yngsta, min lärarinna höll jag mycket av, jag inbillade mig att hon, trots sin glädtighet, hade anlag för dolt svårmod. Ett godt och trevligt samliv rådde mellan syskonen, som i dagligt tal kallade varandra, Lina, Rina, Lena, Ulla, Lotta. Vi barn trivdes utmärkt i detta hem.

Huset vid lilla Östergatan var utåt en lång gulvit länga, med port på båda sidor om sig. En trappa med några steg, ledde upp till den brunmålade dörren. Fönstren till förmaket vätte ut mot gränden som förband som förband lilla och stora Östergatan. Ena sidan gränden låg höga stenhus, magasinbyggnader, tillhörande ett större köpmanshus Wedbergs med salubod på hörnet av stora Östergatan åt torget till. Men på andra sidan, ungefär midt i gränden bodde en skomakarefamilj i ett gammalt gråvitt hus. Invånarna sågo också gråa ut, som om tvål och vatten var dem fjärran och den lilla nästan dvergaktiga skomakarefrun hade kanske ingen kvast att sopa med. Överst i övre våningen bodde en kaja eller kråka, däruppe logerades tillfälliga nattgäster, marknadshandlare och annat sådant farande folk.

En av sönerna vann på lotteri, familjen rycktes upp från sin kula och flyttade in i ett eget hus, som sonen köpt för sin vinst, vilken uppgick till flera tusen kronor. En gång i regnväder såg jag den lilla modern med ved i famnen lyftas som ett barn över gatan av sin dotter, som kommit på besök.

ACC. N:R M. 8800:20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ett prydligt hörhus låg uppe vid gränden närmast vår gård, den den innehades av en åkare.

Lilla Östergatan rymde många små hus och små förhållanden. Det anseiligaste var den gård vi bodde i, Appelgrens med två våningar och så ingenjör Mattssons stora, nya rödstensbyggnad i slutet av gatan. Intill vår gård bodde slaktare Trulsson, med sin hyresgäst i övre våningen, skomakare Westman. Till Westmans gingo vi när någon knapp lossnat i våra skor, eller rem fattades. Hans dotter Lovisa, brukade ej heller tvål och vatten, allt var setit därinne, de vita virkade dukarna och de söndriga gardinerna hade gulnat och svartnat under årens lopp, stolar och bord haltade, en psalmbok låg under ett bordsben och Lovisa slet halvsidenklänningar, som midt i tornyrtiden voro tillklippa efter sjuttiotalets snäva moder. Garneringarna foro om benen på henne, då hon skyggt framåtlutad med en tresnibb över axlarna och händerna under förklädet, skyndade gatan utföre.

I sina glansdagar hade Wessman varit hovskomakare, som det kallades hos Greve Stenbock och då tedde sig livet varje dag glänsande. Det enda som nu frodades hos Wessmans var deras katt och några grässtrån, som fattat rot i vattenrännan utanför deras fönster.

Wessmans katt och vår pudel Ruff voro dödsfiender. Ett starkt gulmålat hus nästintill var det minsta möjliga i sitt slag, med sina små fönster och dörrar och i det lilla, lilla hu- sid 28

ACC. N:R M.: 8800: 2/.

set bodde en liten, liten gumma, som hette mor Wendla. Hörnhuset därnest beboddes av en enka med många små barn, hon kom ofta för att medfröknärntala om sina många handa bekymmer. Den svarta dräkten uppbars med värdighet, och ur ett blekt vakert ansikte blickade de sorgsna ögonen, hon hade ej lätt.

På andra sidan om oss bodde mor Sofia. Hennes snäva trädgårdsvrå bakom planket hade frestande päron, men hela gården var full av illaluktande höns, som afskräckte all åtrå, efter den förbjudna frukten. Polis Hennings trädgård gränsade även intill vår och den var alltid mycket putsad och fin.

Sedan kom slaktare Rosengrens hus i raden. Man såg männen därifrån komma farande på sin hästskjuts, stora och rödbrusiga. En skara barn växte upp där, vi räknade upp dem i denna ordning, den gifta Hilda, Smen-Otto, boktryckaren Selma, Mala. Så blev det sju som nämndes, fastän det hördes som fyra.

Trädgårdsmästare Pettersson och polis Petterssons hus och ett par andra följde nu, men längre upp låg återigen ett ruckel på två våningar, ett tillhåll för åtskilligt. Nelly räli bodde där med sina två pojkar. Familjen gjorde skäl för namnet och den var präglad av slarv och fattigdom. Kalla vintermorgnar sågos de luggslitna pojkarna förfrusna lunka gatan nedåt. Bortom rucklet låg Mattssonska gården med sin stora trädgård. Ännu några småhus med bostäder åt lokomotivförare m.fl. och så var gatan slut, vid Brüdigams timmergård. Vek man

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 28

sid 28

om hörnet var man snart ute på Bermans äng. Motsatta sidan av gatan bestod av brädgårdar och andra affärsupplag och hade inget intresse för barn.

Vår gränd fortsatte på andra sidan Östergatan av Väste brors gränd. Gick man om hörnet utåt stora Östergatan stod man snart vid läderhandlare Carlssons butik. Vi köpte skoknappar där ibland. Han hade en rapsus, somvar känd i hela staden. Sin dödsfiendes, garvare Grönvalls födelsedag brukade han fira på sitt vis, genom en utställning i sitt skyltfönster. Man fick till exempel i fönstret se en utlagd läderbit varpå stod, "i dag han fyller år, men hedern bakom står." Bakom läderbiten satt nemligen ett räfskinn. Rundt om i fönstret satt små läderbitar med olika höga priser på, 100 kr, 1000 kr. vilket skulle föreställa garvarens oblyga priser. Man måste vara inne i förhållandena för att kunna förstå vad han menade. På dörren till butiken satt ett rysligt porträtt, som skulle föreställa garvaren och fönstret var rikt illuminerat med ljus för att drä människor dit. Vid ett tillfälle i deras mellanhavande skulle Carlsson betala böter och då fick garvaren uppbära 100 kr. i ettöringar.

Vi besökte också en annan skomakare som halvsulade skor åt oss, det var en ung man, som sedan kom att spela en stor roll i Sveriges politiska liv. Han bodde den tiden i en enkel våning på lilla norregatan med en trång verkstad bakom yttre rummet. Över soffan hängde två kabinettsporträtt i ovala ramar,

? Skadertind.

F. V. Thorsson
ledamöten Finlands
Minister

som väckte min förvåning och undran. Öfver dem stod nemligen att läsa med stora tryckta bokstäver "leve det fria äktenskapet."

Vid Stora Norregatan låg ett av stadens största handelshus, Stiegler och Stoltz. Där brukade ortsbefolkningen tagga in, sätta hästarna på stall och lämna kontrabok i butiken. Vi sprungo ofta dit för att höra efter om någon hemifrån kunde vara där. Stiegler var en liten man, närsynt och med mörkt hetskägg. Han var gift med fru Ida Lignell och hade stor våning. Ulla Sjögren var mycket i det hemmet och hjälpte till med råd och dåd. Stoltz var ungtkarl, rund och ljuslätt, en slags pickvicktyp. Godmodighet präglade hans hela yttre, min far satte som vän stort värde på honom.

Då man satt på soffan under lindarna på gården såg man ett rörligt liv omkring sig. Ångan stod utom dörren till en tvättstuga, därifrån hördes prat och skratt, höns gick och sprätte i hästspillingen. Åkdon av alla slag, från kareter till lastvagnar trängdes om utrymmet, hästar spändes för och selades av, män med piskor och fodersäckar och mänskor av olika stånd och villkor sprungo om varandra, ibland böjande huvudet i porten för en hängande hare eller annat vilt till det läckrabord för vilket Stoltz var så känd. Hushållerskan gamla Anna var ju också en mästarinna i tillredningskonst.

Hans anspråkslösa bostad på tre rum fylldes på hans födelsedag med de utsöktaste rätter, ett öppet bord för kunder och vänner.

Denna handelsgård utgjorde ett helt komplex av stallar, magasin, gård och bakgårdar.

Det fanns fyra sådana handelshus i staden. Ljungströms och Brüdigams på stora Östergatan samt Gussings vid torget.

Bokförrådet inköptes i Rickard Ericsons boklåda. De stora handelshusens stolta tid är också förbi i den mening att de ej ha den personliga betydelse för allmänheten som förr, och det förtroliga sambandet mellan dem och kunderna är helt förändrat.

Stora Vestergatan som fordom rymt affärslivet var under min skoltid en död gata. En stor jernaffär var inrymd i det gamla korsvirkeshuset med utskjutande övervåning, som en gång under en kort tidrymd haft äran att vara bostad åt Carl XII under hans vistelse i Ystad.

Kemners maskinaffär, garvare Grönvalls läderhandel och Lindgrens grosshandel gåvo inget liv utåt gatan, som stor och bred, tyst och stilla gled ut åt vester mot sjön, norra promenaden och kyrkogården, med ett ord sagt, den var tråkig.

I norra Promenaden hade "Karamellan" sin sommarutskänkningslokal. Män skor sutto kring borden eller promenerade rundt, lyssnande till musikkapellets toner, som de väl göra än i dag. Ibland uppträdde varietetartister, och en man, som hette

sid 31

sid 32

Urdal tjusade med att iklädd kvinnokläder efter högsta mod, sju sjunga visor, som gingo ända upp i falsetten. Han slutade som husvärdinneman i ett stationssamhälle.

sid 32

Kyrkogården låg ej långt därifrån med sina cypresser och hängpilar. Begravning av stadens mera kända personer var ett omtyckt skådespel och det relaterades noga hur den eller den av de sörjande uppfört sig vid graven. Man gruvade sig och deltog. Vid borgmästarens begravning hade jag ett skavsår på knäet och jag erhöll svåra förebråelser för det jag obetänksamt sade mig ej ha lust att gå med och se på den. Barn skulle alltid ha lust till det de äldre med välvilja erbjöd dem och jag fick höra, att nutidens barn voro bra besynnerliga, och att jag aldrig nåsin i min levnad fick att skåda en liknande ståt. Ej kunde jag svara att begravningar var det värsta jag visste, det hade varit i hög grad opassande.

Om kvällarna slog näktergalen i vårens tid då man gick längs vallgraven som löpte helt igenom norra promenaden. Utmed planket på venster hand, då man gick mot vesterport tittade här och var små lusthus över planket, man njöt på samma gång av sin egen trädgårdstäppa, som man spanade efter fotgängare i promenaden och förnam i fjerran musiken därifrån. Vek man av på en tvärväg genom planteringen, såg man snart att landet tog vid bakom den med plöjda åkrar. Ett par ärevördiga kvarnar stodo där utdöda, sedan ångkvarnen ute vid Bermans äng kommit i gång.

sid 33

Nu har på denna plats en helt ny stadsdel vuxit upp, Möllevången.

Det blev mycket nytt på dessa få år, bland annat flyttade husarerna från staden. De hade sin kasern på Stora Östergatan, ett stort, tråkigt gulsmutsigt hus, så skrämmande att jag alltid påskyndade mina steg då jag gick förbi. Nu skulle det med tiden komma ett nytt större regemente, de ljusblå dragonerna, med nya moderna kaserner ute i skogsbrynet vid Sandskogen.

En stor fäst anordnades för det avresande husarmanskapet och två av tjänarinnorna från mitt föräldrahem voro inbjudna att delta i fästen. Köksan Ingers fästman, Lindskog kom uppsträckt i vita handskar och hälsade på henne ibland, han hade väl fäst sig vid Ingars gemytliga väsen, ty hon var svarthårig med rött kopparrigt ansikte, och onormalt fet och dessutom rätt slarvig.

Nu skulle alla till fästen inbjudna kvinnfolk ha svarta klänningar och en röd ros i barmen, "sorg i rosenrött". Men Ingar hade ingen svart klänning, utan fick låna af en av våra andra tjänarinnor, Elna. Men hon var gammal, smal och tunn och hur skulle det nu gå. Vi barn voro den gången hemma på tillfälligt besök och åsågo med intresse hur Ingar snördes in, till att passa för klänningens storlek, det var ett påfrestande arbete och den svarta klänningen var efter fästen uppspräckt i ryggen. Ingar blev gift med sin fästman, som tog avsked och fick plats vid järnvägen. Lindskog hade en egendomlig talent, han kunde taga

sid 33

sid 34

ACC. N:R M. 8800:27.

två supar på en gång, på så sätt, att han lyfte armarna, sedan han tagit glasen, och tömde dem en i var mungipa.

Helena hade ej så god tur, hon övergavs av den avtågade och satt ett halvt år efter fästen med ett barn på armen. Det var en snäll flicka, som fällde många bittra tårar.

Plötsligt en dag sågo vi ett åkdon, som vi aldrig hade sett förr. Jernhandlande Nilsson på Stora Norregatan visade sig på Sandskogsvägen, trampande ett oformligt stort hjul, med en liten trilla bakefter. Det var den första cykeln, velociped som man då sade. Den hörde till de företeelser som förändrade mycket, och löste en hel del som förut varit bundit. Afstånden förminskades och ungdomen hölls ej längre i förklädsbanden, och föräldrarna blevo mer och mer ensamma.

Pumpen på stortorget utanför apoteket är också borta. Apotekaren var stadens stolthet, donator och världsman, den berömde sångaren Salomon Schmidt. I Ystadsposten eller Allehanda stod att läsa ibland om hans morgonridter och triumftåg som sångare. Man såg honom någon gång i apoteket räcka kunderna pillerburkarna iklädd grönprickiga morgonskor.

Tonsättaren och musikdirektören August Körling ledde musiklivet vid denna tid och båda tillsammans samlade sin tids största förmågor, Stenhammar, Aulin, Sjögren och andra till stora musikfäster, som höllos i Ystad. August Körling var kantor i St. Marie kyrka, dessutom sånglärare vid latinläroverket. I hans

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 34

sid 35

ACC. N:R M. 8800:28.

hem, gården vid klosterdammen voro mina tre äldsta bröder inackorderade under sin skoltid och omsider blev en av hans döttrar gift med min bror Edvard. Ännu en verksam musiker var sekter Jönssons son, hvilken besatt fenomenal skicklighet som förste fiol. Han bodde i samma gård tillsammans med sin mor, sekterns gamla tjenarinna. Ful och stirrig och känslig till ytterlighet bröt till sist vansinnet ut. Stadigt led han av olycklig kärlek till någon ung flicka han ej kunde uppnå, och hans fririer voro allmänt bekanta. En gång mötte han en flock flickor, som voro på väg till mitt hem för att besöka oss, varvid han utropade, "vilken härlig kvinnovår". Från början ett olycksöde, var det i grunden ej så mycket att le åt, som man gjorde. Kantor Jönsson spelade med i orkestern teaterkvällarna, säkert hans bästa upplevelse.

Teatern låg vid torget midt för Mariakyrkans norra långskepp, en fönsterlös, mörk och tråkig byggnad, innehållande scen, loger, parkett, galleri och oxöga. Den beaktades föga, men en blek lampa lyste vid hörnet, då något teatersällskap anlönt till staden. Liv fick byggnaden endast av att den hängde ihop, med det ljusare posthuset där postmästare Geijer styrde. Plötsligt en kväll stod hela teatern i ljusan låga, man vet ej hur elden uppkommit, men därefter uppfördes nuvarande teatern belägen i Sjöpromenaden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 35

sid 35

ACC. N:R M. 8800:29.

Den ryktbara snövintern 1888 upplevde vi. Min systers födelsedag den 19 mars var den värsta yrvädersdagen och ingen vågade sig till skolan. Snön tornade upp sig, så att man på sina ställen fick göra tunnlar mellan husen. Ett snöberg fanns länge ute vid Oskarstorget midt för latinläroverket och utgjorde en ny lekplats för barn. Snön låg det året inne i skogssnåren ända till midsommar. Latinläroverket var inrymt i kommerserådet Lundgrens för detta rika handelshus. Den hemska historia, som finns antecknad på andra håll, om tillkomsten av hans rikedomar och deras aftagande vill jag ej upprepa.

Läroverket hade fem klasser och rektorn hette Paul Hallbäck och kallades av gossarna för Pelle. Lektionerna började tidigt om morgnarna och gossarna eldade själva upp de kalla skolsalarna. En pojke i klassen, benämnd kustus, utsågs till att hålla reda på övriga. En av stadens pastorer den välmenande Ling, hade religionstimmarna om hand. Högtidstalet vid termins-afslutningarna hölls av kyrkoherden i St. Maria, Zakarias Ahlin. St. Maria kyrktorn skyttade fram var man gick i staden, och dess klockor ljödo ofta genom gatorna och vid den dova klangen av Knutsklockan lystrade man till. Vid stormansbegravningar hördes klangen av den vida omkring, den ringde också vid kyrkliga högtider och för dem som hörde till Knutsgillet. Detta gille hade nu en förnäm anslutning och den årliga balen tävlade i fästlighet endast med Oskarsbalen. Kanhända voro de få officers och

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 36

sid 36

ACC. N:R M. 8800:30.

adelsfamiljer som funnos i staden med här och kanske även några herrskaper från kringliggande gods, som annars endast kommo in i affärssyften. Vårdshusen spelade nog en roll då som nu, ett av dem det enklaste hette Norden och låg vid stortorget, ett nytt tillkom vid strandgatan med det ståtliga namnet Prins Carl, men förnämast av dem alla ståtade Syden (Hôtel du Sud) vid hamnen ej långt från jernvägsstationen. Omdöpt till Continental har det nu tillväxt i frekvens och storhet. Vid Jernvägs-gatan bodde också den förmämste fotografen Marcus. Mig veterligt den ende juden i staden. Till medhjälpare hade han en dansk som hette Sur. Tjänarinnorna från mitt hem foro en söndag in till staden för att låta fotografera sig, utstyrda i sina bästa hemvävda verkensklänningar, med uppkammat hår, svarta armband med rosor på vid handleden. Glada kommo de hem igen och hade mycket att förtälja från färden. Fotograferingen trodde de hade lyckats, men det var fasligt vad fotografen svor, ja, det var inte till att beskriva, varje gång han vred och vände på huvudena på dem, "sa han,"satan" titt och tätt, så att man kunde bli rent mörkrädd till slut. Han menade sådan.

Men jag vill ännu en gång återgå till det stilla hem där vi bodde under skoltiden. Familjen Sjögren ^{hörde} till den tidens ansedda borgare och där fanns mycket av gammaldags redbarhet, sann gudsfrukten, samtidigt som det lades mycken vikt vid ett godt uppförande.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 36

sid 37

ACC. N:R M. 8800:31.

Ehuru familjemedlemmarna på fädernet voro befryndade med flera av stadens mera betydande släkter upplevde vi inga bjudningar, fastän husets döttrar iförda sina bästa klänningar sydda efter tidens mod, ibland sågos aftåga till ett eller annat kalas. Förmiddagsbesök utbyttes under våra skoltimmar och ehuruväl jag hade hela gatans befolkning bland mina pappersdokor eller uppritade i böcker, fanns det blott en eller annan av stadens mera bemärkta personer bland dessa. Enstaka gånger voro vi med på barnbjudningar, i regel enkla, men vi roade oss, och barnen voro mycket olika klädda allt efter råd och lägenhet.

Några ord om en barnbal, som min syster Maria och jag voro med om. Vi hörde till att börja med ryktesvis, att det rullats femhundra små köttbullar till smörgåsbordet och att blancmanger skulle bjudas till efterrätt. Våra blå söndagsylleklänningar fick gå an, men jag behövde ett par nya skor och fick ett par av blankskinn, de enda som stod att uppdriva. Våra dagars skobutiker funnos ej då. Men skorna voro för små och jag pinades härav hela kvällen och var närmast att likna vid den "lille havfrue" i vars fötter det skar som knivar vid varje steg. Då den lilla värdinnan var god vän och skolkamrat till oss, voro vi med de första som anlände och så småningom fylldes hela våningen av gossar i mörkblått med vita handskar och halsdukar. Ur flickornas brokiga virrvarr framstod Anna Östberg i ljusblå sidenklänning, smyckad med flera guldarmband och guldkedjor om

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 38

sid 38

ACC. NR M. 8800:39.

halsen, hon sades ega ej mindre än sju sidenklänningar, för våra begrepp ofattbart. Hildur Fenk kom i mörkbrun sammetsklänning garnerad med högrödt, hon var mörk med naturlig musch på kinden, som förhöjde hennes självmedvetna utseende. Elvira Troberg lyste dock mest av alla i sin som vi tyckte halvelegans, en orangefärgad plyschklänning och långa utslagna lockar böljade nedåt ryggen, många av flickorna buru håret på detta sätt, i stället för de vardagliga flätorna. Anna Schönbeck var även i ljusblått siden och barnen Ling voro där. Pojkarna Boissen utmärkte sig särdeles för fina salongsmanér och uppvaktade Elvira vid supén, som halvliggande på en schäslong lät sig hela tiden serveras av dem och flera andra, och kanske det hände andra dumheter, som jag ej vet, men lilla värdinnans moder gjorde det löftet, att det skulle dröja länge, innan hon ställde till barnbal igen för så försigkomna och bortskämda barn, som inte visste vad som passade sig.

Dansmusiken utfördes av den högst originella fröken Lotta Berlin.

Vår pension som drog allt flera elever uppgick samma år, jag slutade, i Muntheska flickläroverket. Charlotte Sjögren antogs som lärarinna och min syster Maria samt övriga kamrater flyttade då dit över.

Hanna Borrie.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sid 38

sid 39